

айрым бир окшош мүнөздөмөлөрү бар. Алардын жыйындысы кандайдыр бир жалпы аныктаманы түзүп алууга жол берет. Төмөндө келтирилген формулировка Кыргыз Республикасында бул аныктаманы иштеп чыгуу үчүн негиз болуп бериши ыктымал.

Аймактарды өнүктүрүү саясатын иштеп чыкканда көп нерсе өлкө, улут өз алдына койгон максаттардан көз каранды болот. Калкына жашоого мейкиндик жетишсиз болгон айрым бир өлкөлөр үчүн аймактарды пайдалануунун интенсификациясы жана атүгүл тышкы экспансия максат болушу мүмкүн. Аймактарда жана жашоо үчүн мейкиндик жаатында жетишсиздиги болбогон башка бир өлкөлөр үчүн калкты тегиз жайгаштыруу жана киши көп жашабаган аймактарды экономикалык жүгүртүүгө тартуу максат болушу мүмкүн (мисалы, Орусиянын Ыраакы Чыгышты өздөштүрүүсү). Географиялык жактан ыңгайлуу абалда турган башка өлкөлөр үчүн транспорттук хабдардын жана башкаларды түзүү максат болушу ыктымал. Максаттар уникалдуу жана бирин бири кайталагандай болушу мүмкүн, жалгыз же бир топ максат да болушу ыктымал – мунун баары өлкөлөрдүн объективдүү мүнөздөмөлөрүнө жараша болот.

Анткен менен тандап жаткан маалда бир нерсе талашсыз – өнүктүрүү максаттарына кайрылаардан мурда керектөөлөрдү аныктап, өнүгүү үчүн потенциалды баалоо гана зарыл эмес. Ошону менен бирге регионалдык өнүгүү саясатынын жоктугу жараткан

Литвадагы регионалдык саясаттын максаттары:

- 1) Литва Республикасынын аймагын тегиз өнүктүрүү;
- 2) Литванын бардык аймактарында тең баалуулуктарга негизделген мыкты жашоо шарттарын түзүү максатында жашоо, иштөө жана эс алуу үчүн адекваттуу, сергек жана гармониялуу чөйрөнү түзүү;
- 3) калктуу конуштарды жана инфраструктура системаларын өнүктүрүү саясатын түзүү;
- 4) “жерлерди резервге калтыруу” – калктуу конуштардын инфраструктурасын өнүктүрүү үчүн аймактарды аныктап алуу;
- 5) жаратылыш ресурстарын, табигый жана маданий мурастарды, рекреациялык ресурстарды коргоо, рационалдуу колдонуу жана калыбына келтирүү;
- 6) экологиялык тең салмактуулукка колдоо көрсөтүү же аны калыбына келтирүү;
- 7) жеке жана юридикалык жактардын же алардын топторунун кызыкчылыктарын, ошондой эле аймактарды жана жер участкаларын пайдалануу шарттарына карата, аймактагы ишмердүүлүктүн түрлөрүнө карата да коомчулуктун, муниципалитеттердин жана мамлекеттин кызыкчылыктарын үндөштүрүү;
- 8) социалдык-экономикалык өнүгүү үчүн инвестицияларга дем берүү үчүн.

коркунучтарды аныктап, биринчи кезекте ошол коркунучтардын кесепеттерин алдын алуу ыкмалары изделүүгө тийиш. Кыргыз Республикасынын учурдагы абалын түрдүү ракурстарда эске алуу менен, регионалдык өнүгүүнүн мүмкүн болгон тапшырмаларын, буга жараша Кыргызстандагы аймактык башкарууну төмөнкүдөй кылып аныктаса болот.

КРдагы регионалдык саясаттын болжолдуу максаттары

- Өлкөнү өнүктүрүүдө моночордончул каркастын ордуна поличордончул каркасты түзүү – бул туруктуу өнүгүүнүн альфа жана омегасы. Поличордончул өлкөлөр аша чаап кетип, атүгүл мамлекеттүүлүктүн маңызын жоготуп алышы ыктымал. Айталы, калктын баары бир мегаполисте топтолуп, ал эми калган аймактар ээнсиреп, деградация боло баштайт.
- Балансталбаган аймактык өнүгүүнүн тобокелдиктерин азайтуу. Ошол эле поличордончул миграция, аймактын бүтүндүгүнүн чабалдыгы, пауперизация жана экстремизм өңдүү терс кесепеттердин жана көрүнүштөрдүн бара-бара көбөйүшүнө сөзсүз алып келет.
- Аймактардын жыйындысынын атаандаштыктарынын артыкчылыктарын ишке ашыруу (мультипликативдик эффект), себеби көптөгөн административдик-аймактык бирдиктер эффективдүү өнүгүү үчүн потенциалга ээ эмес. Бирок потенциалдарды бириктирген учурда алардын алдында жаңы горизонттор ачылууда.
- Жарандар үчүн кызмат көрсөтүүлөргө жеткиликтүүлүктү камсыз кылуу. Эгерде өлкө, мисалы, Индия жана Кытайдагыдай өндүрүштүк күчтөрдү жайгаштырууга карата бир кыйла поличордончул позицияда болсо, анда жарандар үчүн кызмат көрсөтүүлөргө жеткиликтүүлүк бүтүндөй аймактарда бирдей камсыз кылынышы үчүн кам көрүүгө кезек жетет. Тарыхый жактан алганда көптөгөн өлкөлөр бул тууралуу экономикалык поличордончулукту түзгөндөн кийин гана ойлоно башташты. Бирок башкаруу тармагында өз убагында алынган билим саясатчыларга бул процесстерди бир эле маалда баштоого жол ачат.
- Мамлекеттик инвестициялардын эффективдүүлүгүн жогорулатуу. Бул тапшырманы да жогоруда айтылгандар менен параллелдүү чечиш керек. Себеби ал көбүрөөк практикада колдонулуучу мүнөзгө ээ. Бирок мамлекет жана анын башкаруу органдары үчүн ал чоң саясий жана социалдык мааниге ээ. Ошондуктан ыктымал максаттардын бири катары келтирилди.